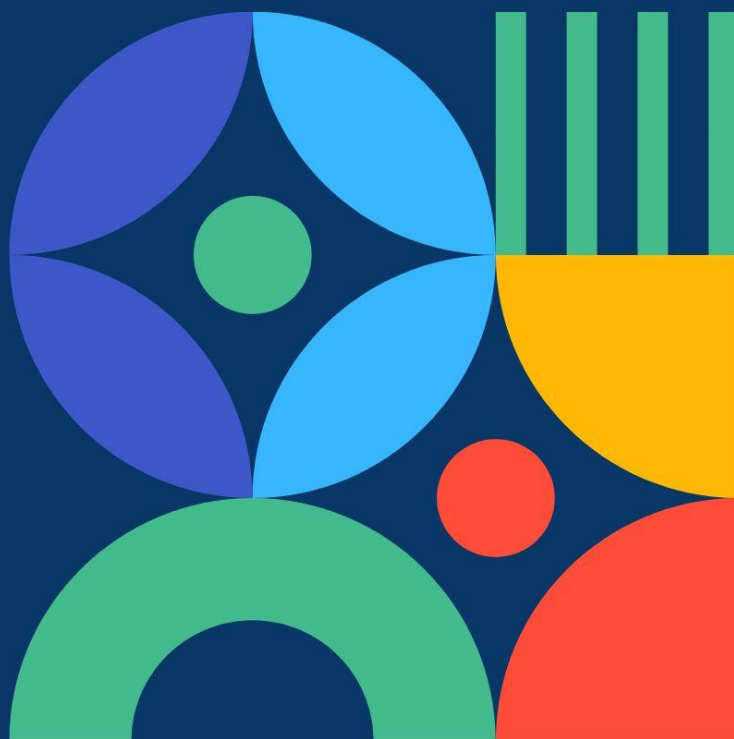

Panevėžio rajono savivaldybės
viešoji biblioteka

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS

2025 METŲ
VEIKLOS ATASKAITA

Turinys

I. BENDROJI DALIS

- 1.1. Pagrindinės veiklos
- 1.2. 2025 m. planuotų ir įvykdytų pagrindinių veiklos rodiklių suvestinė

II. BIBLIOTEKŲ TINKLAS IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS

- 2.1. Bibliotekų tinklas ataskaitiniais metais
- 2.2. Bibliotekų tinklo ir paslaugų prieinamumo pokyčiai ataskaitiniais metais
- 2.3. Nestacionarus gyventojų aptarnavimas
- 2.4. Bibliotekų paslaugų prieinamumas asmenims, turintiems negalią
- 2.5. Pasiekimai, trūkumai ir problemos, susijusios su bibliotekų ir jų paslaugų prieinamumu

III. FONDO FORMAVIMAS

- 3.1. Fondo būklė
 - 3.2. Aprūpinimas dokumentais
 - 3.3. Naujų dokumentų įsigijimas
 - 3.4. Dokumentų nurašymas
 - 3.5. Fondo panaudojimas
 - 3.6. Mainų ir atsarginis fondai
 - 3.7. Fondo formavimo problemos ir prioritetai
- ### **IV. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS IR PASLAUGŲ NAUDOJIMAS**

- 4.1. Vartotojų skaičius
- 4.2. Apsilankymų skaičius
- 4.3. Išduotis
- 4.8. Renginiai
- 4.9. Vartotojų mokymas ir edukacijos
- 4.10. Mokamos paslaugos
- 4.11. Tarpbibliotekinio abonemento (TBA) paslauga
- 4.12. Vartotojų aptarnavimo apibendrinamosios išvados

V. DARBAS SU SKAITYTOJ AIS VAIKAIS

- 5.1. Skaitytojų telkimas
- 5.2. Skaitytojų vaikų aptarnavimas
- 5.3. Renginiai vaikams

VI. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYROS VEIKLA

- 6.1. LIBIS Pj diegimas
- 6.2. Informacinis fondas
- 6.3. Informacinės užklauskos ir bibliografinis vartotojų aptarnavimas
- 6.4. Katalogų ir kartotekų sistema
- 6.5. Internetas
- 6.6. Elektroninės bibliotekos paslaugos
- 6.7. Kraštotyros veikla. Kraštotyrinės veiklos koordinavimas

VII. METODINĖ VEIKLA

- 7.1. Įvaizdžio formavimas ir ryšiai su visuomene
- 7.2. Projektai. Tyrimai
- 7.2.1. Projektai

VIII. PERSONALAS

- 8.1. Darbuotojų skaičius
- 8.2. Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas

IX. MATERIALINĖ BAZĖ

- 9.1. 2025 metais
- 9.2. Bibliotekų patalpos
- 9.3. Techninis aprūpinimas

X. FINANSAVIMAS

IŠVADOS

I. BENDROJI DALIS

1.1. Pagrindinės veiklos

2025 m. Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka (toliau – Biblioteka) ir jos padaliniai siekė užtikrinti rajono gyventojams prieigą prie informacijos, žinių, kultūros ir mokymosi išteklių, skatinti skaitymą, kritinį mąstymą, skaitmeninį ir medijų raštingumą, stiprinti vietos bendruomenių kultūrinį aktyvumą bei saugoti krašto kultūros paveldą. Veikla buvo tęsiama pagal tas pačias pagrindines kryptis kaip ir 2024 m.: paslaugų prieinamumo ir kokybės didinimas, skaitymo ir kūrybiškumo skatinimas, infrastruktūros bei darbuotojų kompetencijų stiprinimas.

2025 m. kultūrinėje ir projektinėje veikloje daug dėmesio skirta M. K. Čiurlionio 150-osioms gimimo metinėms, Motiejaus Kazimiero Sarbieviciaus ir Baroko literatūros metams, ANBO ir Lietuvos aviacijos kūrėjų 100-mečiui, Žemaitės 180-osioms gimimo metinėms, Juozo Balčikonio atminimui, vietos istorijai ir kraštotyrai. Biblioteka organizavo literatūros, meno, istorijos, sveikatingumo, medijų ir informacinio raštingumo renginius bei edukacijas.

2025 m. didžiausią poveikį paslaugų prieinamumui turėjo fizinių apsilankymų augimas, aktyvus edukacinės veiklos plėtojimas, keturių knygomatų naudojimas, TBA-S paslaugos plėtra, viešosios interneto prieigos ir bevielio ryšio teikimas. Tuo pačiu išliko iššūkiai: mažėjantis dokumentų įsigijimo kiekis dėl leidinių brangimo, dalies bibliotekų patalpų ir įrangos nusidėvėjimas, darbuotojų kaita ir sergamumas, nevienodas atskirų statistinių rodiklių fiksavimas.

Trumpa 2025 m. statistika:

- 4 972 registruoti vartotojai;
- 101 965 fiziniai apsilankymai;
- 231 141 išduotas dokumentas;
- 1 735 kultūros renginiai ir 530 parodų, renginiuose dalyvavo 25 037 lankytojai;
- 639 edukaciniai užsiėmimai, juose dalyvavo 6 575 asmenys;
- 257 vartotojų mokymai, apmokyti 1 533 gyventojai, suteikta 1 131 konsultacija;
- 3 075 interneto vartotojai, 87 659 interneto seansai;
- 17 parengtų ir įgyvendintų projektų;
- muziejuose apsilankė 1 482 lankytojai.

1.2. 2025 m. planuotų ir įvykdytų pagrindinių veiklos rodiklių suvestinė

Rodiklis	2025 m. planuota	2025 m. įvykdyta	2024 m. įvykdyta	2025/2024 pokytis
Fiziniai apsilankymai	80 000	101 965	98 286	+3,7%
Išduoti dokumentai	240 000	231 141	247 767	-6,7%
Kultūros ir edukacinės veiklos iš viso	1 700	2 374	2 182	+8,8%
Virtualūs apsilankymai	70 000	21 403	58 106*	–
Muziejų lankytojai	3 000	1 482	1 476	+0,4%

Palyginti su 2024 m., 2025 m. fizinių apsilankymų skaičius padidėjo 3,7 proc., tačiau dokumentų išduotis sumažėjo 6,7 proc. Tuo pačiu kultūros ir edukacinių veiklų skaičius padidėjo 8,8 proc. Tai patvirtina ankstesniais metais išryškėjusią tendenciją: biblioteka naudojama ne tik dokumentams skolintis, bet ir kaip bendruomenės, mokymosi, edukacijos, renginių, konsultavimo bei skaitmeninių paslaugų erdvė.

II. BIBLIOTEKŲ TINKLAS IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS

2.1. Bibliotekų tinklas ataskaitiniais metais

2025 m. rajone veikė 36 bibliotekų tinklas:

Viešoji biblioteka,

Ramygalos miesto biblioteka ir 34 kaimo bibliotekos. Gustonių biblioteka veikia kaip universalus daugiavfunkcis centras. Biblioteka taip pat administravo literatūrinius muziejus ir ekspozicijas, o Ėriškių bibliotekoje veikė atnaujintas Juozo Balčikonio atminimo kambarys. Prie Linkaučių, Žibartonių ir Gustonių bibliotekų veikė Vaikų dienos centrai.

2.2. Bibliotekų tinklo ir paslaugų prieinamumo pokyčiai ataskaitiniais metais

Bibliotekų tinklas iš esmės išliko stabilus. 2025 m. į naujas ir suremontuotas patalpas perkelta Bernatonių biblioteka. Dėl Molainių vaikų darželio statybų Molainių biblioteką teko laikinai iškelti, jos fondą perkelti į Berčiūnų bibliotekos patalpas, o skaitytojus laikinai nukreipti į Viešąją biblioteką. Šie pokyčiai trumpuoju laikotarpiu apsunkino vietos paslaugų prieinamumą, tačiau buvo sprendžiami perskirstant aptarnavimą ir fondus. Nesurandant patalpų, skaitytojų neaptarnaujami Katinų bibliotekoje.

2.3. Nestacionarus gyventojų aptarnavimas

Nestacionarus aptarnavimas išliko svarbus vyresnio amžiaus, negalių turintiems ar dėl kitų priežasčių negalintiems į bibliotekas atvykti gyventojams.

2025 m. knygnešystės paslauga visoje sistemoje teikta 216 skaitytojų. Spaudinių pristatymu rūpinosi bibliotekininkai, artimieji, kaimynai ir socialiniai darbuotojai.

Viešojoje bibliotekoje namuose aptarnauta 13 gyventojų.

2.4. Bibliotekų paslaugų prieinamumas asmenims, turintiems negalią

Biblioteka tęsė iniciatyvos „Biblioteka visiems“ principų taikymą, bendradarbiavo su Lietuvos audiosensorine biblioteka ir pristatė ELVIS paslaugas. Fizinis prieinamumas gerinamas atnaujinant patalpas, įrangą ir lankytojų aptarnavimo erdves. Skaitmeninės ir nuotolinės paslaugos, TBA-S bei knygomatai sudarė papildomas galimybes naudotis biblioteka nepriklausomai nuo darbo laiko ar gyvenamosios vietos.

2.5. Pasiekimai, trūkumai ir problemos, susijusios su bibliotekų ir jų paslaugų prieinamumu

Paslaugų prieinamumą sustiprino stabilus bibliotekų tinklas, 4 knygomatai, TBA-S paslaugos plėtra, bevielis internetas, naujų patalpų ir įrangos atnaujinimas. Per knygomatus 2025 m. išduotas 1 741 leidinys – 507 daugiau nei 2024 m. (+41,1 proc.). TBA užklausų kitoms bibliotekoms padaugėjo nuo 126 iki 189 (+50,0 proc.). Pagrindinės problemos –laikini veiklos trikdžiai dėl remonto darbų ar perkėlimo, techninės įrangos senėjimas ir žmogiškųjų išteklių trūkumas, dalies bibliotekų patalpų ir inventoriaus nusidėvėjimas.

III. FONDO FORMAVIMAS

3.1. Fondo būklė

2025 m. pabaigoje CBS fonde buvo 178 691 fizinis vienetas dokumentų. Palyginti su 2024 m. pabaiga (185 005 fiz. vnt.), fondas sumažėjo 6 314 fiz. vnt., arba 3,4 proc. Fondo mažėjimą lėmė kryptingas susidėvėjusių, neaktualių, dubletinių ir nepaklausių dokumentų nurašymas, gerokai viršijęs naujų dokumentų gavimą.

Bibliotekos	2024 m. fondas fiz. vnt.	2025 m. fondas fiz. vnt.	Pokytis	Pokytis, %
Viešoji biblioteka	38 560	38 958	+398	+1,0 %
Ramygalos miesto biblioteka	13 031	9 141	-3 890	-29,9 %
Kaimo bibliotekos	133 414	130 592	-2 822	-2,1 %
CBS iš viso	185 005	178 691	-6 314	-3,4 %

Metų pabaigoje fondo piniginė vertė siekė 873 385,55 Eur – 45 312,75 Eur daugiau nei 2024 m. Nepaisant fizinių vienetų mažėjimo, fondo vertė augo dėl didėjančių naujų leidinių kainų ir senesnių, mažesnės apskaitinės vertės dokumentų nurašymo.

Grožinė literatūra sudarė 126 965 fiz. vnt., arba 71 proc. fondo, teminė – 51 726 fiz. vnt., arba 29 proc.

3.2. Aprūpinimas dokumentais

Rodiklis	2024 m.	2025 m.	Pokytis
Tenka dokumentų vienam gyventojui	4,88	4,73	-0,15
Tenka dokumentų vienam registruotam vartotojui	36,49	35,94	-0,55
Tenka naujai gautų dokumentų vienam gyventojui	0,18	0,12	-0,06
Tenka naujai gautų dokumentų vienam vartotojui	1,32	0,92	-0,40

Aprūpinimo rodikliai 2025 m. sumažėjo, nes naujai gaunamų dokumentų skaičius krito sparčiau nei vartotojų skaičius. Tai didina poreikį efektyviau perskirstyti fondus tarp padalinių ir aktyviau naudotis TBA-S paslauga.

3.3. Naujų dokumentų įsigijimas

2025 m. CBS gauta 4 591 fiz. vnt. dokumentų. 2024 m. buvo gauta 6 715 fiz. vnt., todėl gavimas sumažėjo 2 124 fiz. vnt., arba 31,6 proc. Viešajai bibliotekai gauta 1 139 fiz. vnt., Ramygalos bibliotekai – 345, kaimo bibliotekoms – 3 107 fiz. vnt. dokumentų. Pagrindinė tendencija – didėjant leidinių kainoms, už panašų finansavimą įsigyjama mažiau egzempliorių, todėl komplektuojant siekiama išlaikyti pavadinimų įvairovę ir pirmenybę teikti paklausiai bei lietuvių autorių literatūrai.

2025 m. komplektavimo rezultatai rodo ne tik mažesnį gautų dokumentų kiekį, bet ir pasikeitusią įsigijimo struktūrą. Bendras fizinių vienetų skaičius sumažėjo beveik trečdaliu, o naujų pavadinimų skaičius – gerokai mažiau. Tai reiškia, kad komplektuojant buvo siekiama išlaikyti leidinių įvairovę, nors vieno pavadinimo egzempliorių skaičius mažėjo. Ryškiausias struktūrinis pokytis – didesnė grožinės literatūros dalis: ji sudarė 82,55 proc. visų 2025 m. gautų dokumentų, palyginti su 73,58 proc. 2024 m.

Rodiklis	2024 m.	2025 m.	Pokytis
Gauta dokumentų, fiz. vnt.	6 715	4 591	-2 124 (-31,6 %)
Gauta pavadinimų	1 869	1 756	-113 (-6,0 %)
Nauji pavadinimai	1 277	1 240	-37 (-2,9 %)
Įsigytų dokumentų vertė, Eur	64 197,93	53 078,00	-11 119,93 (-17,3 %)
Grožinė literatūra, fiz. vnt.	4 941	3 790	-1 151 (-23,3 %)
Teminė literatūra, fiz. vnt.	1 774	801	-973 (-54,8 %)

3.3.1. Lėšos dokumentams įsigyti

Kultūros ministerija dokumentams įsigyti skyrė 45 656 Eur. Už šias lėšas įsigytas 3 631 fiz. vnt. dokumentų. Palyginti su 2024 m., finansavimas sumažėjo tik 332 Eur, tačiau įsigyta 115 fiz. vnt. mažiau.

Vidutinė už valstybės lėšas įsigyto dokumento kaina padidėjo nuo 12,28 Eur iki 12,57 Eur.

Bendroji vidutinė įsigyto dokumento kaina siekė apie 11,56 Eur.

3.3.2. Periodiniai leidiniai

2025 m. buvo prenumeruojami pagrindiniai šalies ir regiono laikraščiai bei žurnalai, įskaitant „Sekundę“ ir „Tėvynę“ - 63 prenumeruojamų periodinių leidinių pavadinimai. Skaitytojų aptarnavimo skyriuje užprenumeruoti 39 pavadinimai, iš jų 10 laikraščių; papildomai paramos būdu gauti 29 periodinių leidinių pavadinimai iš Medijų rėmimo fondo.

3.4. Dokumentų nurašymas

2025 m. CBS nurašyti 10 905 fiz. vnt. dokumentų. 2024 m. buvo nurašyti 19 465 fiz. vnt., taigi nurašymo apimtis sumažėjo 8 560 fiz. vnt. Didžiausia nurašymo dalis teko Ramygalos bibliotekai (4 235 fiz. vnt.) ir kaimo bibliotekoms (5 929 fiz. vnt.), Viešojoje bibliotekoje nurašytas 741 fiz. vnt. dokumentų. Nurašymas buvo susijęs su fondo valymu, fiziniu susidėvėjimu, aktualumo praradimu ir fondų patikrinimų rezultatais.

Nurašymo masto sumažėjimas 2025 m. nereiškė fondo priežiūros susilpnėjimo. Komplektavimo skyrius parengė 121 nurašymo aktą, o fondų patikrinimai atlikti Bernatonių, Daukniūnų, Miežiškių, Pajstrio, Perekšlių, Ramygalos bibliotekose ir Viešosios bibliotekos vaikų literatūros fonde. Nurašant buvo vadovaujama ne vien fizine leidinių būkle, bet ir jų aktualumu, dubletišku bei realia paklausa. Tokia atranka svarbi siekiant, kad mažėjantis fondas kartu taptų aktualesnis ir patogesnis vartotojui.

3.5. Fondo panaudojimas

Viešosios bibliotekos fondo apyvartos rodiklis 2025 m. buvo 0,9 ir išliko panašus į 2024 m. Grožinės literatūros panaudojimo koeficientas siekė 1,4, teminės literatūros – 0,6. Tai rodo, kad grožinė literatūra naudojama gerokai intensyviau. Fondo atnaujinimo dalis Viešojoje bibliotekoje tesiekė 2,92 proc. (2024 m. – 3,08 proc.), todėl fondo atnaujinimo tempas išlieka nepakankamas.

3.6. Mainų ir atsarginis fondai

2025 m. nuosekliai tvarkyti Mainų ir Atsarginis fondai. Mainų fonde metų pabaigoje buvo 8 642 fiz. vnt. dokumentų; per metus į jį gauti 2 leidiniai, o nurašyti 5 545 fiz. vnt. dokumentų, iš kurių 5 543 buvo susidėvėję. Atsarginio fondo dydis nepakito – 4 757 fiz. vnt.

Per metus į LIBIS įvesti 2 054 atsarginio fondo dokumentai, todėl sistemoje jau buvo apskaityti 3 885 šio fondo dokumentai. Palyginti su 2024 m., mainų fondas sumažėjo 39,1 proc., o atsarginio fondo dydis išliko stabilus. Tai rodo kryptingą mainų fondo valymą ir spartesnį atsarginio fondo apskaitos perkėlimą į LIBIS.

Rodiklis	2024 m.	2025 m.	Pokytis
Mainų fondas metų pabaigoje, fiz. vnt.	14 185	8 642	-5 543 (-39,1 %)
Per metus gauta į mainų fondą	49	2	-47
Per metus nurašyta iš mainų fondo	0	5 545	+5 545
Atsarginis fondas metų pabaigoje, fiz. vnt.	4 757	4 757	0
Per metus į LIBIS įvesti atsarginio fondo dokumentai	1 556	2 054	+498 (+32,0 %)

3.7. Fondo formavimo problemos ir prioritetai

Pagrindinės problemos – leidinių kainų augimas, mažėjantis įsigyjamų egzempliorių skaičius, lėtas fondo atsinaujinimas, didelis nurašymo poreikis kai kuriuose padaliniuose ir netolygus fondo panaudojimas. Prioritetai: didinti naujų pavadinimų įvairovę, pirmenybę teikti paklausiai ir išliekamąją vertę turinčiai literatūrai, sistemingai analizuoti mažai naudojamus leidinius, tęsti fondų patikrinimus ir tikslinti LIBIS apskaitą.

Komplektavimo proceso kokybės kontrolei 2025 m. surengti 2 Komplektavimo tarybos posėdžiai. Juose analizuoti fondų patikrinimai, naujų dokumentų užsakymas ir paskirstymas, valstybės biudžeto lėšų panaudojimas, užsakyti, bet negauti dokumentų poreikis ir atranka nurašymui. Dovanotiems dokumentams sudaryti 68 priėmimo sąrašai,

Spaudinių ir kitų dokumentų įkainojimo komisija per 15 posėdžių įkainojo 721 pavadinimo dokumentus. Šie procesai rodo, kad fondo formavimas apima ne tik pirkimą, bet ir nuolatinę apskaitos, aktualumo bei fizinės būklės kontrolę.

IV. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS IR PASLAUGŲ NAUDOJIMAS

2025 m. pradžioje Panevėžio rajono savivaldybėje gyveno 37 931 gyventojas.

4.1. Vartotojų skaičius

Metai	Iš viso	Viešoji biblioteka	Ramygalos biblioteka	Kaimo bibliotekos
2024	5 071	1 217	277	3 577
2025	4 972	1 268	305	3 399
Pokytis	-99	+51	+28	-178

2025 m. registruotų vartotojų skaičius sumažėjo 2,0 proc. Tačiau Viešojoje bibliotekoje ir Ramygaloje vartotojų daugėjo. Bendrą sumažėjimą lėmė kaimo bibliotekų vartotojų skaičiaus kritimas. Viešojoje bibliotekoje naujai užregistruoti 403 vartotojai – 75 daugiau nei 2024 m.

4.2. Apsilankymų skaičius

Metai	Iš viso	Viešoji biblioteka	Ramygalos biblioteka	Kaimo bibliotekos
2024	98 286	14 593	5 742	77 951
2025	101 965	17 093	5 858	79 014
Pokytis	+3 679	+2 500	+116	+1 063
Pokytis, %	+3,7 %	+17,1 %	+2,0 %	+1,4 %

Fizinių apsilankymų skaičius išaugo visose bibliotekų grupėse. Didžiausias augimas fiksuotas Viešojoje bibliotekoje – 17,1 proc. Tai siejama su renginių ir edukacijų plėtra, intensyvėjančiomis veiklomis vaikams, konsultacijomis, interneto ir kitomis paslaugomis.

4.3. Išduotis

Metai	Iš viso	Viešoji biblioteka	Ramygalos biblioteka	Kaimo bibliotekos
2024	247 767	34 423	18 090	195 254
2025	231 141	35 801	17 181	178 159
Pokytis	-16 626	+1 378	-909	-17 095
Pokytis, %	-6,7 %	+4,0 %	-5,0 %	-8,8 %

Visos sistemos dokumentų išduotis sumažėjo 6,7 proc., tačiau Viešojoje bibliotekoje padidėjo 4 proc. Bendras mažėjimas daugiausia susijęs su kaimo bibliotekų išduoties kritimu. 2025 m. į namus išduota 103 210, vietoje – 127 931 dokumentas.

Nauji bibliotekos leidiniai nuolat yra skelbiami bibliotekos interneto svetainėje, feisbuko paskyroje, rengiamos virtualios knygų apžvalgos įvairiomis temomis, su naujų knygų pristatymais vykstama į rajono bibliotekas, kad su jomis galėtų susipažinti atokesnių kaimų gyventojai.

Labiausiai skaitomos knygos 2025 m. dažniausiai buvo tos, kurios paliečia aktualias temas ir įtraukia įtaigiu pasakojimu. Populiariausios grožinės užsienio rašytojų knygos 2025 m. bibliotekoje buvo šios:

1. L. Riley „Slapta mergina“
2. K. Hannah „Moterys“
3. C. Hoover „Jei ne tu“
4. C. Hoover „Mes pradedame iš naujo“
5. C. Hoover „Viskas primena tave“
6. C. Hoover „Lapkričio 9“
7. N. Abgaryan „Žmonės, kurie visada su manimi“
8. S. Read „Tekėk lyg upė“
9. K. Hannah „Tolimi krantai“
10. L. Nordquist „Eisiu paskui tave“

Šis populiariausių knygų sąrašas rodo, kad 2025 m. bibliotekos skaitytojai ypač domėjosi jautriais pasakojimais, stipriais moterų likimais ir šiuolaikiniais meilės bei gyvenimo iššūkius atskleidžiančiais romanais.

Daugiausia skaitytų grožinių lietuvių autorių knygų penketukas:

1. I. Buivydaitė „Trečias kartas nemeluoja“
2. J. Herlyn „Nepažįstamoji“
3. I. Skujaitė „Karo nuotaka“
4. A. Ruseckaitė „Vienatybė“
5. K. Zylė „Mylimi kaulai“
6. V. Tapinienė „Susigrąžinto laiko blyksniai“

Abu pateikti populiariausių knygų sąrašai atskleidžia ryškią tendenciją – tiek užsienio, tiek lietuvių autorių skaitomiausias bibliotekoje kūrinius parašė vien moterys rašytojos, o tai rodo didelį skaitytojų susidomėjimą moterų kuriamą literatūra, emocionaliais pasakojimais ir giliai atskleistais asmeniniais bei istoriniais išgyvenimais.

Nors didžiausio skaitytojų susidomėjimo sulaukė būtent tokia grožinė literatūra, tačiau populiarius išlieka ir detektyviniai bei psichologiniai kūriniai, istorinė, biografinė literatūra, ir šis populiarumas rodo skaitytojų norą gilinti žinias ir prasmingai leisti laisvalaikį.

Kalbant apie skaitytojų pasirinkimo tendencijas pastebima, kad vis dažniau domimasi ne tik pripažintų autorių kūriniais, bet ir literatūros naujienomis. Aktyviai skaitomi tiek lietuvių, tiek užsienio autorių romanai, o dėmesys skiriamas ir aktualioms temoms, atspindinčioms šiuolaikinio žmogaus išgyvenimus, istorines patirtis bei psichologinius aspektus. Šios tendencijos patvirtina, kad biblioteka išlieka svarbia kultūrine erdve, padedančia skaitytojams plėsti akiratį, ugdyti kritinį mąstymą ir atrasti prasmingą santykį su knyga.

Skaitomiausios Viešojoje bibliotekoje iš negrožinės literatūros būtų - socialinių mokslų– 3395 egz., toliau rikiuojasi technika– 1886 egz., filosofija – 1304 egz., istorija, geografija – 1292 egz., menas, muzika – 1006 egz. Skaitomiausios negrožinės literatūros knygos A. Tapino albumai „Lošėjai, romantikai ir budeliai“ ir „Genijai, pasipūtėliai ir žmogžudžiai“. Tarp populiariausių E. Gudo „Ambicingos ir įtakingos“, B. Nicholson knyga „21 taisyklė geram gyvenimui“, R. Nevardauskaitės-Rudzikienės knyga „Skauda kūną-gydyk sielą“, J. Inchauspe „Gliukozės revoliucija“, V. Rimkuvienės knyga „Man 50. Ir aš dar gyva“, G. Mate „Kai kūnas sako ne“, A. Dilienės „Blogai yra gerai“, J. Kuciel-Frydryszak „Tarnaitės visa kam“, A. Kleivos „Kaip veikia Japonija“.

4.3.1. Išduota dokumentų į namus:

2025 m. į namus išduota 103 210 dokumentų, arba 8 835 mažiau nei 2024 m. (112 045; -7,9 proc.). Viešojoje bibliotekoje išduotis į namus padidėjo nuo 21 614 iki 21 896 (+1,3 proc.).

4.3.2. Išduota dokumentų vietoje:

Vietoje 2025 m. išduota 127 931 dokumentas, arba 7 791 mažiau nei 2024 m. (135 722; -5,7 proc.). Viešojoje bibliotekoje išduotis vietoje padidėjo nuo 12 809 iki 13 905 (+8,6 proc.).

4.3.3. Kiti dokumentai

Viešojoje bibliotekoje 2025 m. 87 proc. išduoties sudarė knygos, 12 proc. – serialiniai leidiniai, kitų dokumentų dalis buvo nedidelė. Grožinės literatūros išduota 24 415 fiz. vnt., teminės – 11 368 fiz. vnt. Skaitytojų pasirinkime

dominavo šiuolaikinė lietuvių ir užsienio grožinė literatūra, biografijos, psichologijos, istorijos, sveikatos ir socialinių mokslų leidiniai.

4.8. Renginiai

Rodiklis	2024 m.	2025 m.	Pokytis	Pokytis, %
Kultūros renginiai	1 646	1 735	+89	+5,4 %
Parodos	506	530	+24	+4,7 %

2025 m. bibliotekose vyko literatūriniai susitikimai, parodos, valstybinių ir atmintinų datų minėjimai, skaitymo skatinimo akcijos, kraštotyros renginiai, sveikatingumo veiklos, kūrybinės dirbtuvės. Viešojoje bibliotekoje renginių skaičius padidėjo nuo 140 iki 144, o jų lankytojų – nuo 939 iki 1 528.

4.9. Vartotojų mokymas ir edukacijos

4.9.1. Vartotojų mokymas

Rodiklis	2024 m.	2025 m.
Mokymų skaičius	295	257
Apmokytų gyventojų skaičius	1 769	1 533
Konsultacijų skaičius	2 264	1 131

Mokymų tematika apėmė elektronines paslaugas, saugų naudojimąsi internetu, medijų ir informacinį raštingumą, kritinį informacijos vertinimą, dirbtinio intelekto priemonių pažinimą ir praktinį naudojimą. Viešojoje bibliotekoje surengta 16 kontaktinių mokymų, juose dalyvavo 69 suaugusieji; suteikta 181 konsultacija.

Mokymai buvo rengiami bendradarbiaujant su asociacija Viešieji internet prieigos taškai. Buvo vykdomas projektas „Prijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“.

4.9.2. Edukacijos

Rodiklis	2024 m.	2025 m.	Pokytis
Edukaciniai užsiėmimai	536	639	+103 (+19,2 %)
Edukacijų dalyviai	6 301	6 575	+274 (+4,3 %)

Edukacijų skaičius augo sparčiau nei dalyvių skaičius, todėl veiklos tapo dažnesnės ir labiau orientuotos į mažesnes grupes. Viešojoje bibliotekoje edukacijų padaugėjo nuo 48 iki 66, dalyvių – nuo 679 iki 869.

4.9.3. Neformaliojo ugdymo rodikliai

2025 m. vykdytos 2 neformaliojo ugdymo programos, jose dalyvavo 27 mokiniai. Vaikų dienos centruose Linkaučiuose, Gustonyse ir Žibartoniuose vyko reguliarios socialinių įgūdžių, mokymosi pagalbos, kūrybinės ir laisvalaikio veiklos.

4.10. Mokamos paslaugos

Mokamos paslaugos teiktos pagal patvirtintą bibliotekos mokamų paslaugų sąrašą. Skaitytojų aptarnavimo skyriuje teiktos dokumentų kopijavimo, spausdinimo ir skenavimo paslaugos; per metus užfiksuota 50 dokumentų skenavimo paslaugų. Pagrindinės bibliotekos paslaugos vartotojams išliko nemokamos.

4.11. Tarpbibliotekinio abonemento (TBA) paslauga.

Rodiklis	2024 m.	2025 m.	Pokytis
Išsiųsta užklausų kitoms bibliotekoms	126	189	+63 (+50,0 %)

Rodiklis	2024 m.	2025 m.	Pokytis
Gauta užklausų iš kitų bibliotekų	60	70	+10 (+16,7 %)

2025 m. prie TBA-S paslaugos teikimo papildomai prisijungė Perekšlių ir Tiltagalių bibliotekos. Paslauga ypač reikšminga mažesnių bibliotekų vartotojams, nes leidžia gauti reikiamus leidinius iš kitų Lietuvos bibliotekų ir kompensuoja ribotą vietos fondų atsinaujinimą.

4.12. Vartotojų aptarnavimo apibendrinamosios išvados

2025 m. paslaugų naudojimo struktūra toliau keitėsi: registruotų vartotojų skaičius nežymiai sumažėjo, tačiau fizinių apsilankymų padaugėjo. Dokumentų išduotis mažėjo, o edukacinė ir kultūrinė veikla plėtėsi. Tai rodo, kad bibliotekos vaidmuo vis labiau apima mokymąsi, kultūrinį dalyvavimą, konsultavimą, skaitmenines paslaugas ir bendruomeninę veiklą. Didžiausią teritorinę aprėptį užtikrina kaimo bibliotekų tinklas, o Viešoji biblioteka išlieka metodiniu, informaciniu ir didesnių veiklų centru.

V. DARBAS SU SKAITYTOJAIŠ VAIKAIS

5.1. Skaitytojų telkimas

Viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skaitykloje 2025 m. užregistruoti 336 vartotojai vaikai – vienu daugiau nei 2024 m. Iš jų 278 buvo vaikai iki 13 metų (2024 m. – 273). Naujai užregistruoti 123 vaikai, palyginti su 101 2024 m. Vaikų telkimui svarbi partnerystė su mokyklomis, darželiais, vaikų dienos centrais ir šeimomis.

5.2. Skaitytojų vaikų aptarnavimas

Rodiklis	2024 m.	2025 m.	Pokytis
Vartotojai vaikai	335	336	+1
Vaikai iki 13 m.	273	278	+5
Apsilankymai iš viso	3 746	4 719	+973 (+26,0 %)
Dokumentų išduotis	6 314	6 978	+664 (+10,5 %)

5.3. Renginiai vaikams

Vaikams organizuotos skaitymo skatinimo, kūrybinės, pažintinės ir emocinio raštingumo veiklos. Tęsta „Maminukų akademija“ – 2025 m. surengta 17 užsiėmimų 0–3 metų vaikams, juose dalyvavo 144 vaikai ir 119 tėvų. Organizuotos edukacijos apie knygas, tradicijas, gamtą, emocijas, valstybines šventes ir kūrybą.

VI. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYROS VEIKLA

6.1. LIBIS PĮ diegimas

2025 m. visų bibliotekų darbuotojai dirbo su LIBIS. Prie TBA-S paslaugų teikimo prisijungė Perekšlių ir Tiltagalių bibliotekos. Darbuotojai buvo mokomi dirbti su sistema, teiktos nuolatinės metodinės konsultacijos. Skirtingas darbuotojų pasirengimas ir žmogiškasis faktorius tebėra viena svarbiausių praktinių LIBIS naudojimo problemų.

6.2. Informacinis fondas

Viešosios bibliotekos informaciniame ir kraštotyros fonde buvo 5 019 fiz. vnt. dokumentų: informacijos fonde – 2 408, kraštotyros fonde – 2 611. Per metus šie fondai papildyti 23 fiz. vnt. dokumentų. Informacinio ir kraštotyros fondo išduotis buvo 251 fiz. vnt. (2024 m. – 255).

6.3. Informacinės užklauskos ir bibliografinis vartotojų aptarnavimas

6.3.1. Informacinės užklauskos

Rodiklis	2024 m.	2025 m.	Pokytis
Informacinės užklauskos CBS	11 098	10 590	-508 (-4,6 %)
Viešojoje bibliotekoje	2 933	2 901	-32 (-1,1 %)

Viešojoje bibliotekoje 2025 m. atsakyta į 2 901 užklauską. Iš jų daugiausia buvo adresinių ir tikslinamųjų užklauskų. „Klausk bibliotekininko“ paslauga ir elektroninės ryšio priemonės išliko svarbios nuotoliniam informaciniam aptarnavimui. Daug vartotojų savarankiškai ieškosi informacijos, tad aišku, kad užklauskų skaičius mažėja, ir tikėtina, ateityje mažės. Bibliotekininkų misija - informuoti apie patikimus šaltinius, organizuoti mokymus, kad informaciją vartotojai gautų kuo patikimesnę.

6.4. Katalogų ir kartotekų sistema

Elektroniniame bibliotekos kataloge buvo daugiau kaip 51 tūkst. bibliografinių įrašų, o analizinėje bibliografinėje bazėje – daugiau kaip 38 tūkst. įrašų. 2025 m. į Jungtinį katalogą nusiųsti 877 analiziniai bibliografiniai įrašai iš Panevėžio rajono savaitraščio „Tėvynė“ – 19 daugiau nei 2024 m. (858). Tradicinės, popierinės kartotekos naujais įrašais nebepildomos, jų funkcijas atlieka elektroniniai katalogai ir Nacionalinės bibliografijos duomenų bankas.

6.5. Internetas

Rodiklis	2025 m.
Interneto vartotojai	3 075
Viešos interneto prieigos darbo vietose seansai	20 701
Bevielio interneto seansai	66 958
Interneto seansai iš viso	87 659
Unikalūs bevielio interneto naudotojai	1 075

Bevielis internetas sudarė 76,4 proc. visų interneto seansų. Tai rodo, kad gyventojai vis dažniau jungiasi savo įrenginiais, o bibliotekos infrastruktūra naudojama ne tik stacionarioms kompiuterizuotoms darbo vietoms. Viešojoje bibliotekoje užregistruoti 647 interneto vartotojai, o bendras interneto ir bevielio ryšio seansų skaičius siekė 35 230.

6.6. Elektroninės bibliotekos paslaugos

2025 m. virtualių apsilankymų skaičius pagrindinėje metinėje suvestinėje nurodytas 21 403. Per portalą iBiblioteka.lt užsakyta 3 029 ir rezervuota 2 271 leidinys. Elektroninės paslaugos, TBA-S, duomenų bazės, bibliotekos svetainė ir socialiniai tinklai leido dalį paslaugų gauti nuotoliniu būdu.

6.6.1. Elektroniniai katalogai ir duomenų bazės:

2025 m. biblioteka prenumeravo 17 duomenų bazių ir 2 naujienų portalus. Viešojoje bibliotekoje užfiksuoti EBSCO ir INFOLEX naudojimo seansai. Elektroninių informacijos išteklių dalis fiziniame fonde nedidelė, tačiau jie svarbūs operatyviai informacijos paieškai, mokymuisi ir informacinių užklauskų vykdymui.

6.7. Kraštotyros veikla. Kraštotyrinės veiklos koordinavimas

Kraštotyros veikla 2025 m. apėmė dokumentų kaupimą, sisteminimą, bibliografavimą, skaitmeninimą, vietos istorijos viešinimą, renginius, mokymus ir leidybą. Parengti 877 analiziniai įrašai iš „Tėvynės“, atsakyta į 200 kraštotyros užklauskų, suskaitmeninti 153 laikraščio „Tėvynė“ 1973 m. numeriai. Parengtas Panevėžio rajono jubiliejinių datų kalendorius 2026 m., vykdytas konkursas „Panevėžiškiai naujažodžiauja“, pristatytas leidinys „Išnykusios Panevėžio rajono gyvenamosios vietovės“, surengti mokymai „Kraštotyros informacijos paieška LIBIS“.

Rodiklis	2024 m.	2025 m.	Pokytis
Analiziniai įrašai iš „Tėvynės“	858	877	+19
Kraštotyros fondo dokumentai	2 599	2 611	+12
Kraštotyros užklauskos	190	200	+10
Suskaitmeninti „Tėvynės“ numeriai	153	153	0

VII. METODINĖ VEIKLA

2025 m. metodinė veikla buvo orientuota į darbuotojų kompetencijų stiprinimą, statistinių duomenų kokybę, bibliotekų veiklos stebėseną, fondo priežiūrą ir gerosios patirties sklaidą. Statistiniai duomenys buvo renkami ir tikrinami kas mėnesį, darbuotojams teiktos konsultacijos dėl renginių, edukacijų, mokymų, konsultacijų ir išduoties apskaitos. Pakoreguotos statistinių dienoraščių formos, įvesta atskira išduoties vietoje vaikams iki 13 metų grafa.

Metodinių išvykų metu vertinta fondų būklė, dokumentų susstatymas, prieinamumas ir estetinė išvaizda, tikrintas pagalbinių apskaitos lapų pildymas. Pasitarimuose pristatyta parodų organizavimo metodika, mokymų refleksijos, gerosios patirties pavyzdžiai ir statistikos apskaitos reikalavimai. Organizuoti pradiniai mokymai naujai pradėjusiems dirbti darbuotojams.

2025 m. metodinėje veikloje išryškėjo sistemingesnė duomenų kokybės kontrolė. Be mėnesinių statistinių suvestinių tikrinimo, OneDrive aplinkoje buvo aiškinamos renginių, edukacijų, vartotojų mokymų ir konsultacijų apskaitos sąvokos, o darbuotojų pasitarime pristatyta tema „Renginių, mokymų ir edukacijų apskaita bibliotekos dienoraštyje“. Dienoraščių formos koreguotos taip, kad mažėtų rankinio suvedimo ir žmogiškųjų klaidų rizika. Kokybinė veiklų stebėseną papildyta fotofiksacija, todėl vertinta ne tik tai, ar veikla įvyko, bet ir jos turinio kokybė, estetinė pateiktis bei informacinė vertė.

Metodinės veiklos rodiklis	2024 m.	2025 m.	Pokytis / vertinimas
Darbuotojų pasitarimai	6	8	+2 (+33,3 %)
Metodinės priemonės	4	2	-2; daugiau dėmesio tęstinei stebėsenai ir konsultavimui
Kvalifikacijos tobulinimo veiklose dalyvavę darbuotojai	53	54	+1 (+1,9 %)
Metodinės stebėsenos kryptis	>20 aplankytų bibliotekų	mėnesinė duomenų kontrolė, išvykos ir fotofiksacija	didesnis dėmesys duomenų ir veiklų kokybei

Lyginant su 2024 m., metodinė veikla 2025 m. tapo mažiau orientuota į pavienių metodinių priemonių skaičių ir labiau į nuolatinę kontrolę, konsultavimą bei praktinį žinių taikymą. Darbuotojų pasitarimų skaičius padidėjo nuo 6 iki 8, o kvalifikacijos tobulinimo veiklose dalyvavusių darbuotojų skaičius – nuo 53 iki 54. Svarbi kryptis buvo gerosios patirties sklaida: pasitarimuose analizuotos parodų organizavimo praktikos, mokymų refleksijos, socialinių tinklų valdymas, medijų ir informacinis raštingumas, dirbtinio intelekto taikymas bei situacijų su vaikais valdymas.

7.1. Įvaizdžio formavimas ir ryšiai su visuomene

Bibliotekų įvaizdis 2025 m. buvo formuojamas kompleksiskai – profesionaliu darbu, aktyviu bendradarbiavimu, patrauklia fizine aplinka, skaitmenine komunikacija ir nuolatiniu ryšiu su bendruomene. Kaimo bibliotekos išliko svarbiais vietos kultūrinio ir socialinio gyvenimo centrais, bendras veiklas vykdė su seniūnijomis, kultūros centrais, mokyklomis, darželiais ir kitomis organizacijomis. Darbuotojų dalyvavimas mokymuose, konferencijose ir profesinėse išvykose Lietuvoje bei užsienyje stiprino ne tik kompetencijas, bet ir bibliotekos, kaip besimokančios organizacijos, reputaciją.

Komunikacija buvo vykdoma keliais kanalais: bibliotekų interneto svetainėse ir socialiniuose tinkluose skelbta informacija apie renginius, edukacijas, naujas knygas ir krašto istorijai svarbias datas; veiklos viešintos vietos spaudoje, ypač laikraštyje „Tėvynė“, taip pat GNTV, panskliautas.lt ir aina.lt. Lyginant su 2024 m. ataskaitoje akcentuota socialinių tinklų ir interneto svetainės sklaida, 2025 m. įvaizdžio ataskaitoje labiau išryškintas integruotas modelis – skaitmeninė komunikacija siejama su partneryste, fizinės aplinkos kokybe, profesiniu darbu ir tiesioginiu bendruomenės ryšiu. Kadangi atskiruose šaltiniuose socialinių tinklų statistika apskaičiuota nevienoda apimtimi, šiame skyriuje kiekybiniai sekėjų ir peržiūrų rodikliai nėra naudojami tiesioginiam 2024–2025 m. palyginimui.

Įvaizdžio formavimo kryptis	2024 m. akcentas	2025 m. plėtra / rezultatas
Skaitmeninė komunikacija	Svetainė ir socialiniai tinklai	Nuolatinė renginių, edukacijų, naujų leidinių ir kraštotyros informacijos sklaida
Ryšiai su žiniasklaida	Vietos spauda ir interneto kanalai	„Tėvynė“, GNTV, panskliautas.lt, aina.lt ir kitos žiniasklaidos priemonės
Partnerystės	Bendros bibliotekų ir bendruomenių veiklos	Aktyvus darbas su seniūnijomis, kultūros centrais, mokyklomis, darželiais ir organizacijomis
Fizinė aplinka	Bibliotekų erdvių modernizavimas	Jaukios ir estetiškos erdvės vertinamos kaip lankomumą ir paslaugų patrauklumą stiprinantis veiksnys
Profesinis įvaizdis	Kompetencijų tobulinimas	Mokymai, konferencijos ir profesinės išvykos Lietuvoje bei užsienyje, gerosios patirties sklaida

7.2. Projektai. Tyrimai

7.2.1. Projektai

2025 m. parengta ir įgyvendinta 17 projektų. Projektinė veikla apėmė sveikatingumo, skaitymo skatinimo, vaikų ir jaunimo užimtumo, kraštotyros, vietos tapatybės, leidybos ir bendruomeniškumo temas. Projektinis finansavimas leido kviešti profesionalius edukatorius, organizuoti platesnio masto veiklas ir išleisti kraštotyros leidinius. Lietuvos kultūros tarybai teiktos paraiškos finansavimo negavo, todėl dalis suplanuotų inovatyvių veiklų nebuvo įgyvendinta.

Projektas „Sveikatos laiptais aukštyn 6“

Projektas „Smilgių svarstis“

Projektas „Sveikatos gija: biblioteka ir bendruomenė“

Projektas „Skaitau, kuriu, žaidžiu“

Projektas „Menas stiprina ir sielą, ir kūną: sveikatą puoselėjančios veiklos Dembavoje“

Projektas „Ramybės tiltai: psichikos sveikatai ir bendrystei“

Projektas „Geros savijautos stiprinimas“

Projektas „Raguvos bibliotekos auksinės adatos- kūryba sveikatai“

Projektas „Mankšta senjorams ir mažiau fiziškai aktyviems žmonėms“

Projektas „Gyvenk sveikai – jauskis gerai“

Projektas „Emocinė sveikata: būdai ją stiprinti“

Projektas „Rūpinamės sveikata – susitinkame bibliotekoje“

Projektas „Fiziniam aktyvumui gerinti – gerą savijautą išlaikyti – 3“

Projektas „Gerų emocijų ir savęs pažinimo dirbtuvės“

Projektas „Išnykusios Panevėžio rajono gyvenamosios vietos“

Projektas „Sveikatos puslapiai: terapija kūnui ir sielai“. Emocinio atsparumo ir biblioterapijos programa

Projektas „Sveika bendruomenė – laiminga visuomenė“

VIII. PERSONALAS

8.1. Darbuotojų skaičius

2025 m. Bibliotekos sistemoje buvo 71,75 etatų.. Struktūroje buvo įstaigos vadovas, pavaduotojas, 4 struktūrinių padalinių vadovai, bibliotekininkai, bibliografs, metodininkai, muziejininkai, kiti specialistai ir aptarnaujantis personalas. Didžiausi personalo iššūkiai – darbuotojų kaita, sergamumas ir sunkumai pritraukiant naujus specialistus į kaimo padalinius bei specializuotas pareigybes.

8.2. Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas

2025 m. kvalifikacijos tobulinimo veiklose dalyvavo 54 darbuotojai, 4 darbuotojai dalyvavo tarptautiniuose patirties mainų vizituose. Surengti 8 darbuotojų pasitarimai ir 2 metodinės priemonės. Mokymų temos apėmė literatūros apžvalgas, suaugusiųjų mokymą, socialinių tinklų valdymą, medijų ir informacinį raštingumą, dirbtinį intelektą, darbą su vaikais ir bibliotekinių procesų tobulinimą.

Kvalifikacijos tobulinimas 2025 m. buvo glaudžiai siejamas su praktiniais bibliotekų veiklos poreikiais. Mokymų turinys apėmė ne tik tradicines bibliotekines kompetencijas, bet ir suaugusiųjų mokymą, socialinių tinklų valdymą, medijų ir informacinį raštingumą, dirbtinį intelektą bei darbą su vaikais. Keturių darbuotojų dalyvavimas tarptautiniuose patirties mainuose papildė vietinę kvalifikacijos sistemą išorės patirtimis. Metodinėje ataskaitoje akcentuojama, kad mokymų vertė buvo vertinama ne vien dalyvavimo faktu – darbuotojai aptarė temas, reflektavo jų naudą ir taikymo galimybes, o gerosios patirties pavyzdžiai buvo perduodami kolegoms.

Rodiklis	2024 m.	2025 m.
Kvalifikacijos tobulinimo veiklose dalyvavę darbuotojai	53	54
Darbuotojų pasitarimai	6	8
Metodinės priemonės	4	2
Tarptautiniuose patirties mainuose dalyvavę darbuotojai	–	4

IX. MATERIALINĖ BAZĖ

9.1. 2025 metais:

2025 m. atlikti Gustonių, Bernatonių, Viešosios bibliotekos ir Puziniškio muziejaus remonto darbai. Bernatonių biblioteka perkelta į naujas suremontuotas patalpas. Gustonių bibliotekoje keisti langai ir tvarkyta apdaila, Puziniškio muziejuje remontuota lietaus nuotekų sistema ir kiemo šulinys, Viešojoje bibliotekoje suremontuoti kabinetai ir atnaujinti baldai. Atnaujinta Juozo Balčikonio atminimo kambario ekspozicija.

9.2. Bibliotekų patalpos

Didelė dalis bibliotekų patalpų naudojama daug metų, todėl jų atnaujinimas išlieka nuolatiniu procesu. 2025 m. infrastruktūros darbai buvo nukreipti į avarinių ir labiausiai nusidėvėjusių patalpų sutvarkymą bei lankytojų aptarnavimo sąlygų gerinimą. Laikinais, vykstant naujo pastato statybai, skaitytojų neaptarnauja Molainių biblioteka.

9.3. Techninis aprūpinimas

Visose bibliotekose užtikrintas interneto ir bevielio ryšio prieinamumas. Bibliotekų tinklo įrenginiuose užtikrintas ne mažesnis kaip 30 Mbps duomenų perdavimo greitis. Atnaujinta programinė įranga, baldai, lentynos, kėdės ir kita biuro įranga.

9.3.1. Aprūpinimas kompiuteriais

2025 m. įsigyta ir iš Lietuvos nacionalinės bibliotekos gauta 12 kompiuterių. Visame bibliotekų tinkle naudota apie 274 kompiuterius darbuotojams ir lankytojams, tačiau dalis jų yra morališkai ir techniškai pasenę. Prioritetas – mokymams skirtos kompiuterių klasės ir intensyviausiai naudojamų lankytojų darbo vietų atnaujinimas.

9.3.2. Aprūpinimas dauginimo technika

Bibliotekose naudojami spausdintuvai, daugiafunkciai įrenginiai ir kita dauginimo technika. Dalies įrangos būklė prastėja, todėl būtinas nuoseklus keitimas ir remonto planavimas, ypač ten, kur technika naudojama gyventojų mokymams ir viešosioms paslaugoms teikti.

X. FINANSAVIMAS

2025 m. viešosios bibliotekos **BIUDŽETĄ** sudarė 1688,9 tūkst. Eur

Iš jų:

- ☐ Steigėjo lėšos – 1570,6 tūkst. Eur tūkst. Eur
- ☐ Valstybės lėšos – 45,7 tūkst. Eur tūkst. Eur
- ☐ Juridinių ir fizinių asmenų parama – 0
- ☐ Projektai – 69,4 tūkst. Eur
- ☐ Gautos pajamos (lėšos gautos už mokamas paslaugas) – 3,2 tūkst. Eur

IŠLAIDOS sudarė 1689,2 tūkst. Eur

Iš jų:

- ☐ Darbo užmokesčiui – 1294,0 tūkst. Eur
- ☐ Dokumentų įsigijimui – 67,1 tūkst. Eur

Iš jų:

knygoms – 45,7 tūkst. Eur

periodikai – 21,4 tūkst. Eur

elektroniniams ir kt. dokumentams – 0 tūkst. Eur

☐ Kitos bibliotekos išlaidos (įmokos SODRAI, komunalinės paslaugos, ryšiai, smulkus patalpų remontas ir kt.) sudarė 281,1 tūkst. Eur

Pastatų remontui – 42,7 tūkst. Eur

Automatizacijai – 4,3 tūkst. Eur

Pagrindinę finansavimo dalį sudarė Panevėžio rajono savivaldybės biudžeto lėšos. Projektų finansavimas siekė 69,4 tūkst. Eur. Įstaigos pajamų planas įvykdytas 77,8 proc., nepanaudotos specialiųjų programų lėšos perkeltos į kitus metus. Finansavimo struktūra leido išlaikyti bibliotekų tinklą, vykdyti projektus ir dalį infrastruktūros atnaujinimo darbų, tačiau dokumentų komplektavimo ir techninės bazės atnaujinimo poreikis išlieka didesnis nei turimos galimybės.

IŠVADOS

2025 m. Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos veiklos rezultatai rodo stabilų bibliotekų tinklo naudojimą ir didėjančią bibliotekų, kaip bendruomeninių, edukacinių ir informacinių erdvių, reikšmę. Fizinių apsilankymų skaičius padidėjo 3,7 proc. ir pasiekė 101 965, nors registruotų vartotojų skaičius sumažėjo 2,0 proc. Dokumentų išduotis sumažėjo 6,7 proc., tačiau Viešojoje bibliotekoje išaugo 4,0 proc.

Kultūrinė ir edukacinė veikla buvo viena stipriausių 2025 m. sričių. Kultūros renginių padaugėjo 5,4 proc., edukacijų – 19,2 proc. Iš viso surengtos 2 374 kultūros ir edukacinės veiklos. Edukacijų augimas, vaikų lankomumo didėjimas ir renginių lankytojų skaičiaus augimas Viešojoje bibliotekoje patvirtina veiklų įvairovės ir partnerystės svarbą.

Vartotojų mokymų skaičius sumažėjo nuo 295 iki 257, apmokytų gyventojų – nuo 1 769 iki 1 533, konsultacijų – nuo 2 264 iki 1 131. Šiuos pokyčius svarbu vertinti kartu su apskaitos metodikos korekcijomis ir augančiu individualių elektroninių paslaugų naudojimu. 2026 m. tikslinga vienodinti mokymų ir konsultacijų apskaitą visame tinkle.

Fondo formavimo srityje pagrindinė problema – mažėjantis naujų dokumentų srautas. 2025 m. gauta 4 591 dokumentas, 31,6 proc. mažiau nei 2024 m. Fondas sumažėjo iki 178 691 fiz. vnt., tačiau jo vertė augo. Brangstant leidiniams, būtina didinti finansavimo efektyvumą, remtis išduoties ir vartotojų poreikių analize, plėsti TBA-S naudojimą ir kryptingai valyti nepaklausius fondus.

Skaitmeninių paslaugų srityje svarbus rodiklis – 87 659 interneto seansai, iš kurių 66 958 buvo bevielio interneto. Tai rodo, kad vartotojai vis dažniau naudojami asmeniniais įrenginiais. Toliau svarbu atnaujinti kompiuterinę techniką, stiprinti duomenų saugumą, skaitmeninio raštingumo ir dirbtinio intelekto kompetencijas.

Kraštotyros veikla buvo nuosekli ir rezultatyvi: parengti 877 analiziniai įrašai, atsakyta į 200 kraštotyros užklausų, skaitmeninti 153 „Tėvynės“ numeriai, tęsta leidyba ir vietos atminties aktualinimas. Ši veikla stiprina bibliotekos, kaip rajono atminties institucijos, vaidmenį.

Komplektavimo, metodinės veiklos ir įvaizdžio ataskaitų analizė parodo tarpusavyje susijusias 2025 m. tendencijas. Mažėjantis naujų dokumentų srautas didina tikslesnės atrankos, fondų valymo ir TBA-S paslaugos reikšmę; todėl komplektavimo kokybė vis labiau priklauso nuo duomenimis pagrįsto poreikio vertinimo. Metodinė veikla, savo ruožtu, stiprina vienodą statistikos apskaitą ir darbuotojų gebėjimą kokybiškai organizuoti veiklas, o nuosekli komunikacija ir partnerystės padeda šių veiklų rezultatą padaryti matomą bendruomenei. Tai leidžia vertinti bibliotekos veiklos kokybę ne pagal vieną rodiklį, o pagal visą grandinę: aktualus fondas – kompetentingas darbuotojas – kokybiška paslauga – aiški komunikacija – aktyvus vartotojas.

2026 m. prioritetai:

- 1) skaitymo skatinimas ir informacinio bei medijų raštingumo kultūros stiprinimas;
- 2) rajono kultūrinės tapatybės, kraštotyros ir dokumentinio paveldo išsaugojimas bei sklaida;
- 3) modernios ir inovatyvios bibliotekos infrastruktūros bei skaitmeninių paslaugų plėtra;
- 4) darbuotojų kompetencijų ir metodinės veiklos stiprinimas;
- 5) nuoseklus statistinių duomenų kokybės ir palyginamumo gerinimas.

Parengė
Direktorės pavaduotoja

Edita Grucienė